

Валовий внутрішній продукт (ВВП) - показник макроекономічної статистики, який розраховується як сукупна вартість кінцевої продукції підприємств, галузей матеріального виробництва і сфери послуг, що розташовані на території країни.

Валовий національний продукт (ВНП) - макроекономічний показник, що характеризує дохід, який включає вартість товарів і послуг, вироблених національними суб'єктами (підприємствами, організаціями та приватними особами) за рік, незалежно від їх територіального місцезнаходження.

Відтворення населення - постійне оновлення поколінь населення в результаті народжуваності та смертності, а також міграції населення.

Вік - період від народження людини до певного моменту в її житті. В демографії під віком розуміють повну кількість років в останній день народження.

Вікова структура населення - розподіл населення за різними віковими групами (наприклад, 0-14 років, 15-59 років).

Внутрішня політика - політика, що проводиться в межах держави.

Географічний простір - складний планетарний простір, що утворився внаслідок взаємодії космічних чинників із земними, який розвивається в часі і охоплює усі сфери географічної оболонки: літосферу, гідросферу, атмосферу, біосферу і соціосферу.

Геополітика - мистецтво управління державою; політологічна концепція, що вбачає у політиці визначальну роль географічних факторів: просторове розташування країни, розмір території, наявність чи відсутність, обмеженість природних ресурсів, кількість населення.

Геосистеми - природні або соціально-економічні географічні утворення, системи різного рівня, що складаються з цілісної низки взаємопов'язаних, взаємодіючих компонентів. Найбільша планетарна геосистема - географічна оболонка.

Деіндустріалізація - процес соціальних та економічних змін, викликаних зниженням або повним припиненням індустріальної активності у регіоні або країні, особливо у важкій промисловості.

Демографічна криза - різке погіршення розвитку народонаселення, зумовлене, зокрема, процесом депопуляції.

Демографічна політика - цілеспрямована діяльність державних та інших соціальних інститутів у сфері регулювання процесів відтворення населення.

Демографічна ситуація (демографічна обстановка) - це стан демографічних процесів, складу й розміщення населення на певний час (найчастіше рік) на певній території.

Демографічний перехід - історичний перехід від одного типу відтворення населення до іншого.

Демографічний прогноз - науково обґрунтоване передбачення майбутнього розвитку демографічних процесів і явищ з урахуванням сучасних і минулих тенденцій їх розвитку.

Депопуляція - систематичне зменшення кількості населення, зазвичай, внаслідок скорочення народжуваності до вкрай низького рівня.

Еміграція - виїзд громадян зі своєї країни в іншу країну на постійне проживання з політичних, економічних чи інших мотивів.

Епіцентр - місце на земній поверхні, що розташоване над вогнищем землетрусу, де його сила є максимальною.

Етнічна структура населення - сукупність етносів на певній території.

Етнос - історично сформована на певній території стійка сукупність людей, яка володіє загальними рисами й стабільними особливостями культури, психологічним складом, а також усвідомленням своєї єдності та відмінності від інших подібних утворень (самосвідомістю).

Зовнішня політика - сукупність відносин держави з іншими державами світу та міжнародними організаціями.

Зовнішня торгівля - одна з форм зовнішньоекономічної діяльності, яка включає експорт й імпорт товарів.

Імміграція - в'їзд у країну на тимчасове чи постійне проживання громадян інших держав.

Інфраструктура - комплекс галузей національного господарства (сфери матеріального і нематеріального виробництва), які обслуговують промисловість і сільське господарство.

Картографія - наука, яка займається вивченням, розробкою і створенням географічних карт.

Конфесійна структура населення - сукупність релігій, які сповідує населення цієї території.

Міграційні процеси - процеси просторового переміщення людей між поселеннями, регіонами, країнами. У вузькому значенні - це сукупність переселень людей, пов'язаних зі зміною ними місця проживання на довготривалий строк.

Міграції - механічні переміщення людей через кордони тих чи інших територій зі зміною місця проживання назавжди, на тривалий час або з регулярним поверненням до нього.

Міжнародна міграція - рух через кордони тих чи інших територій з метою постійного або тимчасового перебування на новому місці.

Політична географія - суспільно-географічна дисципліна, що займається вивченням територіальної (геопросторової) організації та дослідженням географічних закономірностей формування і розвитку політичної сфери життя суспільства.

Природний рух населення - динаміка народжень та смертей, які змінюють чисельність населення природним шляхом. Природний рух населення характеризується коефіцієнтом народжуваності, коефіцієнтом смертності та природним приростом населення.

Реіндустріалізація - відновлення промислового потенціалу; перехід від ранньоіндустріальної та індустріальної бази виробництва до його нових технологічних основ.

Ресурсозабезпеченість - співвідношення між розмірами запасів природних ресурсів і обсягами їх використання, що виражається кількістю років, на яку вистачить певного ресурсу, або його запасами із розрахунку на душу населення.

Середній вік - характеристика вікової структури населення. Обчислюється як середня арифметична величина шляхом ділення загальної кількості людино-років (суми добутків значень віку на кількість населення у відповідному віці на загальну кількість населення).

Сім'я - базована на єдиній загальносімейній діяльності спільність людей, що пов'язана вузами шлюбу - батьківства - родинних стосунків.

Соціальна структура населення - система різних видів спільнот (класових, майнових, професійних, територіальних) і стійких та впорядкованих зв'язків між ними.

Старіння населення - збільшення частки людей похилого віку (60 років і більше) у загальній кількості населення.

Статеві-вікова піраміда - графічне зображення розподілу людей за віком та статтю. Це двостороння діаграма, на якій кількість людей кожної вікової групи (в розрізі статей) зображена горизонтальними смугами в одному масштабі.

Статеві-вікова структура населення - абсолютна кількість або частка населення, яка припадає на кожну статево-вікову групу.

Суспільна географія - наука про загальні та специфічні закони та закономірності територіальної організації суспільства, механізми дії та форми вияву їх у територіальних суспільних системах, що функціонують у географічному просторі.

Територіально-політичні системи - об'єктивно взаємопов'язані поєднання різноманітних елементів політичної сфери, що склалися на певній території у їх взаємодії між собою і з географічним простором.

Урбанізація - зростання значення міст в розвитку суспільства, яке супроводжується ростом і розвитком міських поселень, зростанням частки міського населення, поширенням міського способу життя в певному регіоні, країні, світі.

Цивілізація - форма суспільного життя людей, якій властиве відтворення власної матеріальної та соціально-політичної структури відносин на основі пріоритету властивих їй духовних норм, цінностей, ідеалів і життєвих сенсів.

Шлюб - форма відносин між чоловіком і жінкою, які санкціонуються та регулюються державою, церквою, суспільством загалом.

Шлюбність - процес утворення шлюбних пар у населення.

Шлюбно-сімейна структура населення - розподіл населення за шлюбним і сімейним станом.